

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XXIII. Quod Deum bonorum auctorem praedicavit, & de legibus ejusdem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

CAPUT XXI.

*Quomodo etiam pro martyribus & pro Eccle-
siarum pradiis legestulit.*

ETHEC quidem de iis qui ista perpe-
si essent, Imperator scriptis legibus
constituit. De bonis autem eorum, lege
Imperatoris plenissime cautum est.
Nam sanctorum Dei martyrum bona
qui in ipsa confessione mortem obiisset,
ad proximos eorū devolvi iussit. Quod
si nullus genere ipsis coniunctus reper-
retur, hereditatem eorum Ecclesiis de-
ferri. Bona item quæ ex filco vel per
venditionem, vel per donationem ad
alios translata fuerant; aut quæ penes fi-
scum remanserant, dominis restitui de-
bere, indulgentiæ Imperialis epistola
præcipiebat. Et huiusmodi quidem be-
neficia in Ecclesiam Dei contulit beni-
gnitas Principis, legibus per omnes
provincias missis.

CAPUT XXII.

Quomodo etiam populos recreaverit.

POPULIS verò à fide nostra alienis &
universis provinciis, multo plura ac
majora donavit Principis munificentia.
Proinde omnes nostrarum partium in-
colæ, qui prius audientes ea quæ in al-
tera parte Imperii Romani gererentur,
beatos prædicabant illos qui tantis affi-
cerentur beneficiis; & qui ardentibus
votis optabant, ut iisdem bonis ipsi
quoque aliquando fruerentur: hæc oculis
suis spectantes, seipsos jam felices
prædicare non dubitabant; novum
quoddam miraculum & quale nulla un-
quam sub cælo vidisset ætas, tantum
scilicet Imperatorem humano generi
affulxisse testantes. Atque hi quidem ita
sentiebant.

CAPUT XXIII.

*Quod Deum bonorum auctorem prædicavit:
& de legibus eiusdem.*

IMPERATOR autem ipse, ubi cuncta,
Dei Servatoris virtute sub ditionem
suam redegit; cum qui hæc ipsi bo-
na præstitisset, omnibus palam fecit;
illumque victoriarum auctorem fuisse
non autem seipsum, professus est.
Idque literis tum Latino tum Græ-
co sermone scriptis & ad omnes
provincias missis, prædicavit. Porro
orationis vim ac virtutem facile co-
gnosceret, quisquis epistolas ipsas per-

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ.

Ὅπως & περὶ μαρτύρων & Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

ΚΑΙ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ταύτ' ἱερο-
νάντων, ἡ βασιλείως ἐνομοθετεῖ γράφει.
περὶ δὲ τῆς ὑπαρξέως αὐτῶν, ἐντελής ἐστὶν ἡ
ἐξουσία νόμου. τῇ τε γὰρ αἰγίων τῶ Θεῷ μαρ-
των τῇ ἐν ὁμολογιατικῇ τελευτῇ δαπάνῃ
νῶν τῶ βίβ, τὰς ἐστίας ἐκέλευε τὰς τῇ
προσθήκῃ δαπάνῃ ἀνέμειν. εἰ δὲ μὴ τὸς
εἴη, τὰς ἐκκλησίας ὑποδέχεσθαι τὰς
ἐξ. καὶ τὰ ἐκταμείν. ἡ πρὸς τὴν ἐξουσίαν
κτ' πρὸς, ἡ κτ' δωρεὰν ἐκ ποιεῖν, τὰ
ἐν αὐτῷ καταληφθέντα, εἰς τὴν πίστιν
κινεῖ τοῖς δεσποταῖς ἀποδίδου, τοῖς δὲ
ἐξῆς γράμμα διεκελεύετο. ὅσαῦτα μὲν
ἐκκλησία τῶ Θεῷ αἱ καὶ περὶ τῶν
ρεῖα παρείχον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ.

Ὅπως & τὴν δ' ἡμῶν ἀνέκτατο.

ΔΗΜΟΙΣ τε τοῖς ἐκ τοῦ & πᾶσιν ἐθέσει, τῶ
ἐν ἑτέρῳ ὑπερβαλλόντι τῶ πᾶσι, ἡ
βασιλείως ἐδωρεῖτο μεγαλοψυχία. ἐφ' ἣ
ἀπαντες οἱ καὶ ἡμᾶς, ὅσα τὸ πρὶν ἀπὸ πω-
θανόμην ἐν πατέρῳ μέρει τῆς Ρωμαίων
δοχῆς γηρόμην, τὰς εὐπάροχας ἐμακά-
ριον, εὐχην τιθέμενοι τῶν ἰσῶν δαπάνῃ
αὐτοῖ ποτε ταύτ' ὑποψέσιν ὁρῶντες, ἡδὺ
σφᾶς ἐν δαίμονι ζῆν ἤξεν. ἔξενον τι χεῖμα
οἶον ὁ πᾶς αἰὼν ὑφ' ἡλίας ἀνγαῖς ἐδὲ πᾶσι
ἐρησεν, ὅπλα μὲν αὐτῶ ἐν τῷ ἡμῶν τῶ
τον ὁμολογεῖντες βασιλεία. ἀλλ' οἱ μὲν
ἐφρονεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ.

*Ὅτι οἱ τῶν ἀγαθῶν αἰτίων ἐκέρυτται & ὁ ἀπὸ
χρᾶτος νόμος.*

ΕΠΕΙ δὲ πᾶν ὑποτέτακτο βασιλεῖ,
Θεῷ σωτῆρι δωάμεν, τὸν τῶ ἀγα-
θῶν αὐτῶ πάροχον τοῖς πᾶσι σωφρονί-
ποιεῖ καὶ κείνον τῶν νικητῶν αἰτίων, ἀλλὰ
μὴ αὐτὸν νομίζειν διεμαρτύρετο. τὸ
αὐτὸ ἀνεκέρυττε, διὰ χαρὰν ἡμῶν Ρωμαίων
τε καὶ Ἑλλήνων Φωνῆς, εἰς ἕκαστον ἐν
ἐν γράφῃ διαπεμφθείσης. μάλιστα δὲ
τῶ λόγῳ τῇ δέσπῃ, αὐτοῖς ἀποδίδου.

τοῖς γράμμασι δύο δ' ἦν ταῦτα. τὸ μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Θεᾶς. τὸ δ' ἡ τοῖς ἐκτὸς κτ' πόλιν δὲ μοις διαπεμφθέν· ὃ δ' ἡ τῇ παρεσση προση-
κον ὑποθέσει μοιγε δοκεῖ παρεθῆναι. ὡς ἂν διὰ τῆς ἱστορίας μένοι καὶ διαφυλάττοιτο τοῖς μετ' ἡμᾶς, ἢ τὰδε τὰ γράμματα ἐκθεσις, πρὸς τ' ἀληθείας καὶ τῶν ἡμετέρων διηγημά-
των πίσωσιν. εἰληπῆται δ' ὅτι ἀνθενικῶς παρ' ἡμῶν φυλάττομεν βασιλικὸν νόμον, ὃ καὶ τ' ἀνθενικῶς ἐγγραφέν· ὑποσημείωσις, τ' ὅτι λόγος πίσωσως οἷα τινι σφραγίδι καλῶση-
μαίνει τὴν μαρτυρίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Νόμος Κωνσταντίνου περὶ τοῦ εἰς Θεὸν εὐσεβείας καὶ χριστιανισμοῦ.

Νικητὴς Κωνσταντίνος, Μέγιστος Σεβαστός, ἐπαρχεύοντι Παλαιστίνης.

ἮΝ μὲν ἀνωθέν τε καὶ πάλαι ὡς τοῖς ὀρθῶς καὶ σωφρόνως περὶ τοῦ κρείττονος δο-
ξάζουσιν, ἐκδηλὸς ἡ διαφορὰ καὶ πᾶσαν ἀνέξε-
γστα πόρρωθεν ἀμφιβολίαν. ὅσω τῷ μέσῳ δηλατῆται ἡ αἰσθητὴν σεβασμωδότην καὶ χει-
ρισμὸν θεαρχεῖαν ἀκριβοῦς ὡς ἀληθινήσις, ὡς αὐτὴν περὶ αὐτὴν ἐκπεπολεμημένους τε καὶ κατὰ φρονήτως ἐχούσας. νυνὶ δ' καὶ μάλ-
λον ἐπιφανέστεραις πράξεσι καὶ κατορθώμασι λαμπρότεροις, τό τε τῆς ἀμφιβολίας ἀλογον διδοῦναι, καὶ ὁπόση τις ἐστὶν ἡ μεγαλὰ θεοδωμῆς ἡνίκα τοῖς μὲν πιστῶς τὸν σεμ-
νότατον σεβαστὸν νόμον, καὶ μηδὲν τῷ ὡς ἀληθινῶν ματῶν ὡς ἀλῆναι τολμῶσιν, ἀφθονατὰ ἀγα-
θὰ περὶ τὰς ἐγχειρήσεις ἰσχυρὴ δέξεται, καὶ μετ' ἐπιδόων ἀγαθῶν ἀπαντήσῃ. τοῖς δ' ἡ τὴν ἀσέβητα ἐστὶν γνώμην, πρὸς τὰς πραγματείας ἀκόλαστα τὰ διδοῦναι. πῶς γὰρ ἀγαθὸν τυ-
χοῖ τινος, τὸν τῶν ἀγαθῶν αἴτιον Θεὸν ἔτε γνωρίζων, ἔτε ἰὰ προσηκούσας ἐβενέθλων πῶς ἡ τῇ ῥηθέντι καὶ τὰ ἔργα διδῶσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Τὸ ἐν γένει ἐκ παλαιῶν χρόνων.

Εἴαν τις εἰς τὰς ἀνωθεν καὶ εἰς δεξιὰ ὡς ἀ-
λείνας χρόνους ἀναδράμωσιν, καὶ τὰς πρῶτον ἡρομένους πράξεις κατὰ τοὺς τῷ λο-
γικῶς πάντας ἀν' εὐροῖ τὰς μὲν οἷοι δικαίαν καὶ ἀγαθὴν προκατεβάλλοις τῶν πραγμα-

Alegerit. Sunt autem duæ: altera ad Ec-
clesias Dei directæ; altera ad singularum
urbium populos à nostra religione alie-
nos. Quam quidem utpote præsentī ar-
gumento convenientissimam, hic in-
ferendam esse duxi; tum ut historiarum
monumentis prodita ejus exemplaria,
apud posteros perpetuò conserventur;
tum ut narrationis nostræ fides ac veri-
tas confirmetur. Descripta autem est
ex authentico exemplari legis Imperia-
lis, quod apud nos servatur. Cui Princi-
pis manu apposita subscriptio, orationis
nostræ veritatem tanquam sigillo quo-
dam altruit.

CAPUT XXIV.

Lex Constantini de pietate in Deum, & de
Christianæ religionis.

Victor Constantinus Maximus Augustus,
Provincialibus Palestina.

I Ampridem apud eos qui rectè & sa-
pienter de Deo sentiunt, evidenti
discrimine, quo omnis dubitatio remo-
vetur, apparuit quantum interesset in-
ter studiosos observatores venerandæ
Christianorum religionis, & inter ejus-
dem oppugnatores & contemptores.
Nunc verò evidentioribus argumentis,
& rebus gestis multò illustrioribus, tum
dubitationis ipsius absurditas, tum
quanta sit summi Dei potentia, declara-
tur. Quippe his quidem qui veneran-
dam legem fideliter colunt, nullumque
ejus præceptum audent dissolvere, o-
mnium bonorum copia, & ad ea quæ
aggressi sunt perficienda vires idoneæ
cum bona spe ac fiducia suppetunt. His
verò qui impiam sententiam amplexi
sunt, convenientes rerum eventus con-
tingerunt. Nam quis est, qui cum Deum
bonorum Auctorem non agnoscat,
eumque debito cultu venerari recuset
quicquam boni unquam consequatur?
Res certè ipsæ dictis nostris fidem fa-
ciunt.

CAPUT XXV.

Exemplum à vetustis temporibus.

Quod si quis superiora tempora ad
nos usque deducta cogitatione re-
petat, & res olim gestas contempletur
animo, omnino reperiet; eos quidem
qui justitiam ac probitatem fundamen-
tum sibi rerum agendarum constitue-